

[O. Mathiasen.]

som den af landbrugsministeriet nedsatte kommission har afgivet; og da det vel må siges at være den højeste sagkundskab, der her har talt, må man gå ud fra, at disse beregninger er foretaget så korrekt som muligt.

Vi hilser med glæde, at man som beregningsgrundlag for lovforslaget, hvad bygningstyperne angår, har anvendt den nye typebog for bygninger til mindre landbrug fra 1958. Jeg har studeret denne bog; jeg synes, den er meget interessant. Her gives der en hel masse gode ideer til fornyelse af husmandsbyggeriet, og dermed bliver der mulighed for, at de mange husmandshjem, der i forvejen pynter i det danske landskab, kan komme til at pynte endnu mere, og at de også kan få den bedste praktiske indretning.

Vi hilser med glæde, at dette lovforslag, som allerede nævnt af forskellige ordførere, indeholder en ny bestemmelse om lån til nødvendige sanitetsforanstaltninger; det gælder det nu temmelig uundværlige træk og slip, badeværelse, centralvarme o. s. v.; alle disse ting har indtil nu i mangfoldige husmandshjem været den rene luksus — et ganske urimeligt forhold, mener jeg, når man tænker på de moderne lejligheder i byerne, som alle sammen har disse nødvendige ting. I relation hertil kan også nævnes den nye bygge lov, der, så vidt jeg ved, påbyder alle andre end landbrugere at medtage disse sanitære anlæg. Det er min og mit partis opfattelse, at det er af større betydning end nogen sinde, at bygningerne, produktionsstedet, i det mindre landbrug såvel som i ethvert andet intensivt drevet landbrug er godt indrettet, både pladsmæssigt og med hensyn til isolering og ventilation.

Det er endvidere efter vor mening af stor betydning ved oprettelsen af nye statshusmandsbrug, at byggelånene er så store, at det bliver muligt for den unge mand, der starter et husmandsbrug, at reservere sin opsparede kapital til en god start, det vil sige, at han er i stand til at købe en god besætning og de nødvendige redskaber i stedet for hurtigt at skulle bøde på utilstrækkeligt byggeri.

Vi vil gerne drøfte eventuelle krav om en bedre uddannelse, såvel teoretisk som prak-

tisk, som en forudsætning for, at unge landmænd kan opnå lån fra staten; men til gengæld må det kræves, at lånene er tilstrækkelige til en ordentlig start.

Der er ved tidligere lejligheder — i alt fald fra konservativ side i tinget, det har jeg set og læst — blevet sagt noget om, at man ved disse lån til statshusmændene favoriserer disse husmænd i forhold til andre borgere i landet, især derved, at $\frac{1}{5}$ af lånene er rente- og afdragsfri. Jeg deler ikke denne opfattelse. Jeg mener, der er al grund til, at staten støtter de unge husmænd mest muligt ved starten af et husmandsbrug, dels af rent menneskelige grunde, men også af hensyn til en god samfundsøkonomi. Jeg tror i det hele taget, at der her i høj grad er tale om sund fornuft. Men hvis vi — jeg skal ikke sige meget om det — endelig skal tale om forskelsbehandling af borgere her i landet, kunne jeg nævne adskillige områder, hvor der ydes større — jeg vil ikke sige gaver, men hvor der ydes tilskud på anden måde til andre borgere. Jeg kan nævne den højere uddannelse — jeg mener, det er ganske i sin orden, at staten støtter en sådan uddannelse — men jeg kan også nævne, som det allerede er sket flere gange i tinget, at man tilbyder de nye konstabler, som skal ind i hæren, så favorable vilkår, at det siger sparto til, hvad vi hidtil har hørt. Jeg kan altså ikke se, der er grund til at snakke om forskelsbehandling i forbindelse med statshusmændene. Det er min overbevisning, at de danske husmænd, som ifølge Skjoldborg „ørker den stridige jord“, er tusind gange mere værd for vort samfund end nok så mange konstabler, som får en gratis uddannelse.

Det ærede medlem hr. Peter Larsen sagde, at han mente ikke, der var anledning til her at komme ind på principielle betragtninger; det mener jeg for så vidt heller ikke der er, men det ærede medlem kom selv med nogle principielle bemærkninger, og jeg vel gerne have lov at sige nogle få ord, som gælder de mere principielle forhold.

Det er naturligvis ikke nødvendigt i dette høje ting, hvor der er så mange eksperter inden for såvel landbrug som byerhverv, at komme nærmere ind på hele det store problemkompleks vedrørende dansk land-